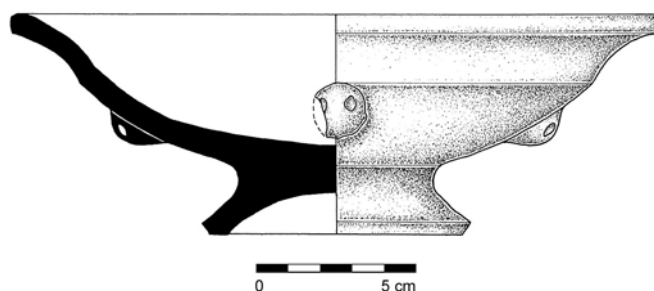

Summary

A small sunken feature belonging to an as-yet-unknown settlement area, probably from the prehistoric period (Fig. 23), was discovered during a storage hall construction in 'Za Horními cestami' field (Lipůvka cadastral area, Blansko District) in the industrial zone in the south of the village. No finds were recovered from the feature.

Marek Novák

Obr. 24. Lovčice. Mísa na nožce ze zjišťovací sondy. Kresba K. Augustinová.

Fig. 24. Lovčice. Bowl on a low foot recovered from the test pit. Drawing by K. Augustinová.

Lovčice (k. ú. Lovčice u Kyjova, okr. Hodonín) „Hluboký důl“.

Lengyelská kultura. Příkopové ohrazení. Sonda. Průzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0923528N, 17.0772036E

Od roku 2020 probíhá pod záštitou Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., systematický výzkum lengyelského osídlení Ždánického lesa, jež iniciovala série objevů E. Urbana, kterému se zde podařilo na digitálním modelu reliéfu objevit několik nových výšinných poloh neolitického stáří, z nichž některé vykazují prokazatelně relikt ohrazení (cf. Čížmář et al. 2021; Urban, Bartík 2022). Mezi jednu z těchto nově identifikovaných lokalit se řadí také ta v Lovčicích, v trati „Hluboký důl“, kterou se podařilo v letech 2021 a 2022 v rámci několika terénních prospekci také ověřit přímo v terénu. Lokalita se nachází na protáhlé ostrožně vymezené ze dvou stran (východu a západu) strmými svahy. Ze severu je lokalita přístupná pouze úzkým pasem. Směrem k jihovýchodu přechází terén v úzký hřeben, jenž pozvolna klesá až k severovýchodnímu okraji intravilánu Lovčic. Jedná se tak o výšinnou, strategicky situovanou polohu, která je zároveň z východu i západu obtékána drobnými vodotečemi (Soudným a Lovčickým potokem / Syslůvkou). Nadmořská výška se na ohrazené ploše pohybuje mezi 395–410 m.

Identifikované ohrazení má nepravidelně oválný tvar o rozměrech cca 310 × 240 m. Na lidarovém snímku i v terénu se na severní, východní a částečně i jižní straně (terén je zde rozbrázděn relikt uvozcových cest) projevuje jako mělká, nevýrazná prohlubeň představující patrně relikt jediného příkopu. Západní strana se projevuje jako výrazná terasa, následovaná valovitým tělesem (místy i přes 1 m vysokým). Zde však zůstává otázka přítomnosti zahluobeného příkopu, který není v terénu patrný. Terasa je v některých místech tak pečlivě zarovnaná, že je zde přítomnost příkopu spíše nepravděpodobná (z obranného hlediska by přítomnost příkopu v těchto místech ani nedávala smysl). Situace se v terénu místy jeví poměrně nepřehledná, zejména v důsledku osazení téměř celé východní strany lokality mladým neprostupným lesem.

Prozatím byla na jednom místě v nevýrazné depresi u jihozápadní části ohrazení položena drobná zjišťovací sonda, která zde potvrdila výskyt antropogenně ovlivněných uloženin. Ze sondy pochází menší kolekce keramiky, umožňující datování do mladšího stupně lengyelské kultury. Za pozornost stojí především téměř kompletní mísa na nízké nožce se silně rozevřenými plecemi, která je pod maximální výdutí zdobena čtveřicí drobných výčnělků typu „soví hlavička“ (obr. 24).

Nově objevená lokalita zapadá do pomalu rysujícího se obrazu intenzivních lidských aktivit v závěru neolitu v prostoru Ždánického lesa a otevírá velmi zajímavou otázku motivace výstavby série výšinných ohrazených areálů v tomto prostoru. Výzkum lokality bude dále pokračovat.

Literatura

Čížmář, I., Hajnalová, M., Martínek, J., Parma, D., Popelka, M., Urban, E. 2021: Nová pravěká ohrazení na Vyškovsku. Výsledky využití digitálních výškopisných modelů a terénní prospekce v roce 2020. *Pravěk. Nová řada* 29, 193–208.

Urban, E., Bartík, J. 2022: Mouřínov (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 63(1), 136–137.

Summary

Systematic research on the Lengyel occupation in the Ždánice Forest (Hodonín District), including 'Hluboký důl' field, continued in 2022. By studying the digital elevation model, E. Urban identified remains of the unknown oval-shaped ditch enclosure measuring approximately 310 × 240 m. The finding was subsequently verified in the field with a test pit that was dug at the southwestern edge of the site in a place where the steep slope starts. The excavation yielded a small assemblage of pottery dating to the late phase of the Lengyel culture. Of particular note is a nearly whole bowl on a low foot with distinctive shoulders, which is decorated in its widest part with four small protrusions ('owl-head type'; Fig. 24). This newly discovered site broadens our knowledge of the intensity of human activities in the Chřiby area during the Late Neolithic period, and also raises the issue of the motivation of building a series of hilltop enclosed settlements in this region.

Jaroslav Bartík, Eliáš Urban

Mělčany (k. ú. Mělčany u Ivančic, okr. Brno-venkov) „Pod Nívou“.

Neolit. Neurčený areál. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.0719242N, 16.4993789E

V roce 2022 byly objeveny na ortosnímčích zemského povrchu porostové příznaky (obr. 25), které v této trati indikovaly potenciální stopy lidských aktivit. Existence nové lokality byla následně potvrzena povrchovou prospekci, kterou byl získán nepočtený archeologický materiál datovatelný do neolitu (pravděpodobně do období kultury s moravskou malovanou keramikou). Podmínky pro povrchový průzkum ovšem nebyly optimální. Mezi nálezy je zastoupena zejména štípaná kamenná industrie z rohovce typu Krumlovský les, sestávající převážně z preparačních úštěpů a suroviny se zkusnými údery. Lokalita se rozprostírá na mírném jihozápadním svahu, pozvolna klesajícím až k toku nedaleké řeky Šatavy. Nadmořská výška zde osciluje od 226 do 238 m. Zda identifikované kruhové či oválné příznaky indikují stopu nového sídliště či dílenského areálu blíže upřesní až další plánovaný výzkum.

Obr. 25. Měličany. Porostové příznaky potenciálních zahloubených objektů. Autor J. Bartík, zdroj: mapy.cz.

Fig. 25. Měličany. Cropmarks of the potential sunken features. Author J. Bartík, source: mapy.cz.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Cropmarks (Fig. 25) indicating potential traces of human occupation in ‘Pod Nivou’ field (Měličany u Ivančic cadastral area, Brno-Country District) were identified in 2022 by studying orthophotos of the area. A surface survey subsequently conducted to verify the site’s existence yielded archaeological material dating to the Neolithic period (possibly to the Moravian Painted Ware culture). Whether this site represents a settlement or a mining and workshop area will be determined by future research.

Jaroslav Bartík

Moravský Písek (okr. Hodonín) „Podluží“.

Lengyelská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.002488313N, 17.341361248E

V průběhu laboratorního zpracování záchranného archeologického výzkumu realizovaného v trase budoucí dálnice D55 v trati „Podluží“ na katastru obce Moravský Písek (Popelka et al. 2022) byla nově identifikována také sídlištní komponenta náležející lengyelské kultuře, které je možno přiřadit několik objektů situovaných ve východní části zkoumané trasy (blíže pískovně).

Literatura

Popelka, M., Lečbych, M., Paulus, M. 2022: Moravský Písek (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 63(2), 162.

Summary

A settlement component of the Lengyel culture was newly identified during a laboratory processing of the archaeological material recovered during a rescue excavation carried out in

connection with the D55 motorway construction in ‘Podluží’ field (Moravský Písek cadastral area, Hodonín District). Several features situated in the eastern part of the excavation area could also be dated to the period of the Lengyel culture.

Miroslav Popelka

Nenkovice (okr. Hodonín) „Zadní louky“.

Kultura s moravskou malovanou keramikou (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.969040592N, 16.991580502E

V rámci předstihového archeologického výzkumu na trase VTL plynovodu Moravia (lokalita 02/21) pokračoval v roce 2022 průzkum druhé poloviny skryté plochy na katastru obce Nenkovice v trati „Zadní louky“ (cf. Čižmář 2022). Zaznamenány byly další archeologické objekty, mezi kterými bylo možné kromě běžných sídlištních a kruhových zásobních jam identifikovat rovněž četné sloupové jámy, jež tvořily půdorys nadzemní konstrukce dlouhého domu orientovaného ve směru SZ–JV (obr. 26). Všechny zdokumentované situace lze přiřadit ke kultuře s moravskou malovanou keramikou.

Literatura

Čižmář, I. 2022: Nenkovice (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 63(1), 138.

Obr. 26. Nenkovice. Půdorys dlouhého domu kultury s moravskou malovanou keramikou. Foto I. Čižmář.

Fig. 26. Nenkovice. Remains of the longhouse of the Moravian Painted Ware culture. Photo by I. Čižmář.

Summary

Another part of a settlement of the Moravian Painted Ware culture was investigated during a rescue excavation conducted in connection with the Moravia high-pressure gas pipeline construction in ‘Zadní louky’ field (Nenkovice cadastral area, Hodonín District). Besides the typical settlement features, an aboveground part of the longhouse (Fig. 26) was documented at the site.

Ivan Čižmář